

De Amerikaanse poëzie leeft

Door Katherine Coles / vertaling: Jabik Veenbaas

Beat- Projectivistische Language- Flarf- Feministische Conceptuele
Afrilachian Imagistische Objectivistische Concrete Bekentenis-
Naked New York School Erasure Mixed Media Academisch
San Francisco Renaissance- Postmoderne Performance- Spoken Word Outsider-
Cowboy- Neo Verse Drama Klank- Def Deep Image Remix
Straat- Formalistische Fireside- Computer- Constrained Slam-

De poëzie in Amerika is versplinterd, twistziek, energiek, harts-tochtelijk, vol *ennui*, dikwijls irritant, soms zelfs boeiend. Ze wordt gedreven door esthetische overtuiging, politieke overtuiging, het gevoel van woorden op de tong. Ze is slim, onnozel, rijk aan ideeën, rijk aan dingen. Ze rijst op uit het landschap, het dialect, de intuïtie. Er bestaat een poëzie voor ieder vermogen, een klaslokaal voor iedere leerling.

Maar ze is allereerst versplinterd. Ze kent kampen voor populist en elitisten, voor links en rechts georiënteerde ideologen en voor dichters die niet aan ideologieën doen (Mail me nou alsjeblieft niet dat alle poëzie ideologisch is en dat alleen een naïeveling dat anders ziet. Of om me juist het omgekeerde te laten weten. Ik schrijf geen manifest, ik noteer wat ik waarneem). Ze heeft haar aandachttrekkers en haar kluizenars, haar gemeenschapsdenkers en haar gestaalde individualisten, haar Dirty Harry's en haar Blanches Dubois. Ze behelst dichters die zichzelf (met meer of minder succes) op gegronde wijze binnen tradities plaatsen en dichters die aan de traditie trachten te ontsnappen. Ze kent kletsmeiers en zwijgers, dichters die zich voegen naar de Germaanse regels en dichters die voornamelijk Latijn spreken. En als ze geen poëtica bevat die bij je past, denk er dan zelf maar een.

Soms kijk ik naar het werk van een dichter en ben ik verbaasd als ik vervolgens hoor hoe de dichter zichzelf aanduidt. De lijst bevat kwalificaties voor elke geslachtelijke en etnische identiteit, waaronder alle bovenstaande en nog veel meer die ik vergeten ben of waar ik nooit van heb gehoord. We hebben dichters die kranten woordelijk overtypen om ze vervolgens weer als gedichten te publiceren en dichters die druk bezig zijn met het schrappen van woorden uit Milton.

De L=A=N=G=U=A=G=E-dichters zijn inmiddels ingebed in de gevestigde orde, in ieder geval in *een* gevestigde orde. In de

Katherine Coles is werkzaam bij de Poetry Foundation in Chicago, beheerder van het Amerikaanse domein op Poetry International Web.

frontlinie stonden, althans vorige week, de Flarf-dichters en de dichters die computerprogramma's schreven om gedichten voor hen te maken, vermoedelijk terwijl ze zelf aan de bar hingen. Ik ben daar blij om. Als ik er mijn aandacht op richt, voel ik het bruisen en zoemen in de lucht, alsof er in iedere kelder van de stad iemand een nieuw soort poëzie aan het schrijven of bedenken is. Moet ik dat dan ook allemaal lezen, of in een benauwd, warm zaaltje zitten terwijl het me wordt voorgelezen? God verhoede het.

Hij verhoede ook dat ik vergeet dat er een constante verhouding bestaat, en vraag me niet welke, van de hoeveelheid goede poëzie ten opzichte van de hoeveelheid slechte poëzie. Dat is het geval in de wetenschap – Einstein heeft het gezegd – en ik geloof dat het ook zo is in de poëzie. Dus hoe meer poëzie er wordt geschreven, hoe waarschijnlijker het is dat er iets opduikt dat goed genoeg is om ons helemaal van onze stoel te blazen, wat voor school we ook aanhangen. Ik ben geen cynicus, zoals u al wel zult hebben geconcludeerd; ik geloof dat er op dit ogen-

Donderdag 17 juni staat in het teken van poëzie uit de Verenigde Staten met programma's over het Amerikaanse domein van Poetry International Web, met voordrachten van Christian Hawkey, Katia Kapovich en C.K. Williams en met programma's over Wallace Stevens (zie pag. 14 en 15). Michael Palmer leest op vrijdag 18 juni om 20.00 uur.

Poetry International Web: domein Amerika

Poetry in the Afternoon: donderdag 17 juni, 16.00 uur
► tuin Café Floor

Katherine Coles van de Poetry Foundation in Chicago krijgt de vrije hand in haar presentatie van de Amerikaanse poëzie en het Amerikaans domein op het Poetry International Web.

Dichters uit de VS

donderdag 17 juni, 21.30 uur ► grote zaal

Voordrachten van Christian Hawkey, Katia Kapovich en C.K. Williams. Muziek: Bruno Ferro Xavier da Silva (basgitaar en elektronica). Presentatie: Tsead Bruinja

blik ergens op de wereld de volgende prachtige nieuwigheid wordt bedacht. En dan weer de volgende. En de volgende. En uit dat alles komt uiteindelijk iets voort dat de eeuwen troseert. Ik hoop dat ik het herken als ik het zie.

Natuurlijk gebeurt dat niet alleen hier. Ik spreek over Amerika omdat me dat gevraagd is, en omdat ik iets van Amerika afweet. Het is erg jammer hoe weinig wij hier en jullie daar-ginds elkaar kennen. Hier kennen diegenen onder ons die wel eens iets buiten het eigen kleine groepje lezen misschien alleen Engelstalige poëzie, en heel misschien dan nog, de vertaalde poëzie buiten beschouwing gelaten, die van één andere taal, maar op geen stukken na de grote polyglottenpot met pruttelende woordbrij die de wereld te bieden heeft. Dus we mogen ons er niet over verbazen wanneer mensen die oceanen en talen ver van ons verwijderd zijn, slechts het geringste idee hebben van wie we zijn. Een idee dat, net als dat van onszelf, gekleurd is door politiek en vooroordelen, bepaald door dichters die Nobelprijzen of andere internationale prijzen hebben gewonnen. En door hen die vertaald werden, misschien niet omdat ze vertegenwoordigen wat er in hun eigen land gebeurt, maar omdat ze andere landen iets laten zien waar ze zelf al in geloven. We weten allemaal wie het zijn. Dit gebeurt met jullie poëzie in mijn land en met die van ons in jullie land.

Van afstand zien we eruit als een monoliet, vermoed ik. Maar dat kunnen we onmogelijk zijn. We zijn tegelijk de mensen die George W. Bush kozen en de mensen die Barack Obama kozen, de mensen die de pest hebben aan onze gezondheidszorgwetgeving omdat die 'socialistisch' is en die er de pest aan hebben omdat die wetgeving niet met individuele betaling werkt. En we kunnen jullie die verwarring niet kwalijk nemen. Zoals Whitman al zei: 'Wij omvatten menigten.' Dus ik vermoed dat ons poëtische landschap, het landschap

zoals wij dat zien (zoals ik het zie) weinig gelijkenis vertoont met datzelfde landschap zoals jullie het zien. Het ziet er voor mij al anders uit dan voor mijn burens, omdat we allemaal turen door de lenzen van onze eigen ervaring. Voor mijn vriend de L=A=N=G=U=A=G=E-dichter is onze poëzie de L=A=N=G=U=A=G=E-poëzie, dus Michael Palmer, Susan Howe, Lynn Hejninian en Christian Book, ook al is die laatste Canadees – en tevens de onderdrukker van die L=A=N=G=U=A=G=E-poëzie. Voor mijn vriend de formalist is onze poëzie Marilyn Hacker, Annie Finch, Richard Howard en Mark Strand, ook al zijn Richard en Mark allebei eigenlijk geen formalisten – of wel soms? Gisteravond hoorde ik Karen Volkman voordragen – een jonge dichteres uit Montana. Haar tweede bundel bestond helemaal uit prozagedichten, haar derde helemaal uit sonnetten. Tot welke school behoort ze dan? Ik bedenk er een: de eksterschool. Een eksterdichter pakt iedere techniek die hem of haar voor de snavel komt, en rooft uit de nesten van anderen met een gepassioneerde vorm van rondzwervende aandacht.

Ik wil niet de gladjakker uithangen, maar ik wil wel luchtig overkomen. Leden van al onze scholen en kleine ommuurde klaslokaaltjes binnen scholen zijn ernstig – behalve als ze principieel niet ernstig zijn, en in dat geval zijn ze dáár weer ernstig over. Maar ik wil niet pretenderen, ook al wordt me het vuur aan de schenen gelegd, dat de Amerikaanse poëzie aan de hand van twee, drie of een half dozijn lijnen kan worden gekarakteriseerd. In haar chaos en diversiteit, haar merkwaardige optimisme en nu en dan aanwezige humeurigheid, weerspiegelt de Amerikaanse poëzie het land, dat duizelingwekkend grote land, waar de diversiteit – van geografie, etniciteit, taal, politieke achtergrond, noem maar op – eindeloos is.

Die poëzie voldoet nooit precies aan mijn ideaalbeeld.

Die poëzie voldoet precies aan mijn ideaalbeeld. ◀